

ORTODOXA OCH ÖSTERLÄNDSKA KYRKOR

De ortodoxa och österländska kyrkorna är kristna samfund med rötter i Öst- och Sydeuropa, Mellanöstern och Afrika. Inom denna kyrkofamilj finns två undergrupper: de bysantinsk-ortodoxa kyrkan och de orientalisk-ortodoxa kyrkorna. De bysantisk-ortodoxa kyrkan växte fram inom det bysantiska kejsardömet från 300-talet och framåt. I Sverige representeras den bysantinsk-ortodoxa kyrkan av framförallt kyrkor från östra Europa. De är självständiga kyrkobilddningar men ser sig själva som en och samma trosgemenskap.

De orientaliska-ortodoxa kyrkorna växte fram utanför det bysantiska kejsardömet och dess kyrkliga jurisdiktion. Deras lära och traditioner ligger nära de bysantinska, men av teologiska, språkliga och politiska skäl har de kommit att utgöra en separat kyrkogemenskap sedan 500-talet. Här återfinns kyrkor med ursprung i Mellanöstern och Nordafrika. I Sverige etablerades dessa kyrkor från 1960-talet och framåt och de har bildat ett samverkansorgan – Ortodoxa och österländska kyrkors ekonomiska råd – som har rätt att ta emot statsbidrag. Flera av dessa kyrkor samverkar också inom ramen för Sveriges kristna råd.

Notera: Sedan 1996 är den syrisk-ortodoxa kyrkan i Sverige uppdelad i två olika stift, med två separata administrationer. Kyrkan behandlas numera som två separata trossamfund och i denna skrift har de därför också fått presentera sig på två olika sidor. Ur kyrkorättslig tillhör de två stift en och samma kyrka.

ANTIÖKISKA ORTODOXA KYRKAN I SVERIGE

Medlemmar: 748
Registrerade deltagare: 258
Församlingar: 5
Bildades: 2010

DEN ANTIÖKISKA ORTODOXA KYRKAN är en del av den bysantisk-ortodoxa kyrkogemenskapen och räknas som ett av de fyra gamla patriarkaten. Det var i Antiokia – en stad som idag kallas Antakya och ligger i södra Turkiet – som den första kristna församlingen bildades och dess medlemmar började kallas kristna enligt Nya Testamentet (Apostlagärningarna 26:11). Kyrkans officiella namn är idag Grekisk-ortodoxa Patriarkatet av Antiokia och hela Östern och dess patriark Johannes X residerar i Damaskus. Kyrkans medlemmar kommer huvudsakligen ifrån Mellanöstern: Syrien, Libanon, Iran, Irak, Turkiet och Gulfen. Man räknar med över 4,3 miljoner medlemmar i världen över.

Ortodoxa troende med bakgrund i denna tradition har bött i Sverige i flera decennier. Det var dock inte förrän början av 2010-talet som man beslöt sig för att grunda en antiökisk ortodox kyrka här. Vid ett besök av den dåvarande ärkebiskopen, nuvarande patriark, Johannes Yazigi fick den antiökiska gruppen välsignelse att grunda en kyrka i Sverige. Kyrkan har idag sitt säte i Södertälje (S:ta Maria Antiökiska ortodoxa församling) men det finns också två mindre grupper i Göteborg (Kristi Uppståndelses Ortodoxa församling) och i Upplands Väsby (Sankt Johannes av Damaskus församling) samt i Gävle och Uddevalla. Sedan 2012 finns det en präst som arbetar i kyrkan i Sverige. Den Antiökiska ortodoxa kyrkans trosbekännelse och liturgi är densamma som övriga bysantisk-ortodoxa kyrkor och man accepterar således de sju ekumeniska kyrkomötena. Gudstjänsten förättas på grekiska, svenska och arabiska.

Till det antiökiska ortodoxa patriarkatets hjärtefrågor hör lidandet i Mellanöstern samt att ta ansvar för kyrkans medlemmar i ett mångreligiöst samhälle. Man vill föra ett sant vittnesbörd om den

kristna tron och särskild tonvikt läggs på sammanhållningen i familjen, som är centrum för kyrkan och källan till andlig bildning. Diakonala tjänster och ekumeniska aktiviteter har en betydande plats på dagordningen för patriarkatet i dag. Något som också präglat kyrkan under de senaste decennierna är en andlig väckelse bland ungdomar i form av i bibelläsning, bön och studier av kyrkofäderna. Den Antiökiska ortodoxa kyrkan är medlemmar i Kyrkornas världsråd och Mellanösterns kristna råd. ●

ARMENISKA APOSTOLISKA KYRKAN I SVERIGE

Medlemmar: 4 207
Registrerade deltagare: 0
Församlingar: 5
Bildades: 1979

ARMENISKA APOSTOLISKA KYRKAN räknas till de österländsk-ortodoxa kyrkorna och har i dag ca 9 miljoner beännare världen över. AAK:s församlingar i Sverige är underställda patriarken i Etjmiadzin i Armenien som bär titeln Katholikos. AAK har verkat i Sverige sedan 1970-talet och har i dag församlingar i Stockholm, Uppsala, Södertälje, Västerås och Göteborg.

Armenien var ett av de första länder som nåddes av kristendomen. Enligt traditionen grundades den armeniska kyrkan av de två apostlarna Judas Tadeus och Bartolomeus i det första århundradet efter Jesus Kristus – alltså under apostolisk tid. Därför kallas den armeniska kyrkan för den "Armeniska apostoliska kyrkan" – Hajkakan Arakelakan Jekehetsi på armeniska.

Armenien var det första land i världen som antog kristendomen som statsreligion. Detta skedde år 301. Traditionen tillskriver landets kristnande Gregorios Upplysaren. Gregorios döpte år 287 Kung Tirdat III, hans hov och 150 000 människor under samma dag. Gregorios och kung Tirdat gav sig också ut på ett korståg där de rensade Armenien från äldre förkristna tempel och helgdomar. Gregorios räknas som den armeniska kyrkans nationalhelgon och dess första Katholikos. De lät också bygga den

första armeniska kyrkan som stod färdig år 305.

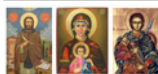
Armeniska apostoliska kyrkan kallas österländsk (eller orientalisk) eftersom man godtar de tre första Ekumeniska koncilierna i Nicea (år 325), Konstantinopel (381) och Efesos (431).

Armeniska apostoliska kyrkan godtar inte konciliet i Kalcedon (år 451) och de efterföljande Ekumeniska koncilierna. Armeniska apostoliska kyrkan tro är inte grundad på tvånatursläran om Jesus Kristus utan utgår från Kyrillos av Alexandrias lära. Hos Kyrillos beskrivs Jesus Kristus som en, ouppdelig kroppslig logosnatur. Detta innebär att Armeniska apostoliska kyrkan godtar Jesus Kristus Gudomliga och mänskliga natur utan att separera dessa två åt. Kyrkans lära är sammanfattad av kyrkofadern Basilius den store.

Alla den armeniska kyrkans gudstjänstceremonier utförs på det klassiska armeniska språket. Varje gudstjänstceremoni är viktig. Då bjuds vin och bröd som är bakat utan jäst och vid de stora helgerna förklarar prästen Bibelns texter för församlingen. Den armeniska liturgin bygger på Jerusalemliturgin med tillägg från Gregorios Upplysaren. Dopet och konfirmationen utförs samtidigt med myrrasmörjelsen (mejuron) som görs vart sjunde år. Smörjelsen innehåller fyrtio olika väldoftande växter som välsignats av kyrkans högste ledare. Vigsel i Armeniska apostoliska kyrkan utförs med välsignelse av ringarna varefter paret krönt under vigselceremonin. Till sist får paret dricka vin från ett och samma glas.

Armeniska apostoliska kyrkan strävan är att bevara det armeniska språket, religionen och nationens kultur och tradition. Ett arv som kyrkan tillvarar från våra förfäder. Kyrkan vill också arbeta för att det skall finnas kyrko-, undervisnings- och samlingslokaler i svenska städer där det bor armenier. ●

BULGARISKA ORTODOXA KYRKAN I SVERIGE

Medlemmar: 800
Registrerade deltagare: 0
Församlingar: 3

BULGARISKA ORTODOXA KYRKAN har tre församlingar i Sverige: S:t Paisij Hilendarski i Stockholm, Jungfru Maria i Malmö och S:t Dimitrios i Göteborg. Alla tre församlingar står under hans Excellens Metropoliten Antonij, med säte i Berlin. Den Bulgariska ortodoxa kyrkans huvudsäte finns i Bulgariens huvudstad Sofia där kyrkans Patriark Neofit residerar. Man uppskattar att kyrkan har cirka 8 miljoner bekännare världen över. Den ortodoxa kyrkan är den äldsta bysantinsk-ortodoxa kyrkan – efter de fyra gamla patriarkaten – med eget överhuvud.

Målet för församlingarnas verksamhet är att lära och uppfostra människorna i Guds sanning och Guds ord samt att förkunna Bibelns påbud och den heliga ortodoxa trons traditioner. Kyrkan erbjuder Guds heliga sakrament och vill verka för att dess medlemmar skall vara ärliga och stolta medborgare i det land de lever i. Kyrkan har en kyrklig tidning som ges ut två gånger om året.

Behovet av bildandet av bulgariska ortodoxa församlingar var stort på 1980-talet. De flesta andra ortodoxa samfund hade då redan etablerade församlingar. Tanken var att en egen församling skulle kunna bli en viktig träffpunkt för alla bulgarer i Sverige samt bidra till integrering av bulgarerna in i det svenska samhället. Med samlade krafter bildades då en egen församling i Sverige – först i Stockholm och senare i Malmö och Göteborg. Målet var att bedriva kyrkligt liv i form av gudstjänst och undervisning men också att vara ett positivt bidrag till den övriga ortodoxa samvaron.

Ortodoxin och dess tradition ligger i grunden för hela den bulgariska ortodoxa kyrkoverksamheten. Detta betyder att kyrkans uppgift är att vårda sina medlemmars familjeband och att verka för ömsesidig förståelse människor emellan. Kyrkan vill också bidra till tolerans och goda gärningar.

Liturgin är den viktigaste delen i kyrkans liv. Alla medlemmar är välkomna och ses som likvärdiga medlemmar i en enda familj. Efter liturgierna kan församlingsmedlemmarna delta i söndagsskolornas bibelundervisning. Utanför gudstjänsten – vid kyrkkaffet – sker samtal och diskussioner där kyrkan och dess medlemmar inhämtar kunskap och diskuterar hur det svenska samhället fungerar. Med andra ord – kyrkan satsar på grundläggande kunskaper i tro, historia och kultur samt delaktighet i integrationen. ●

ERITREANSKA ORTODOXA TEWAHDO KYRKAN I SVERIGE

Medlemmar: 5 416
Registrerade deltagare: 970
Församlingar: 5
Bildades: 1980-talet

GENOM SINA NÄRA FÖRBINDELSER med Röda havet via den gamla hamnstaden Adulis, nådde det kristna budskapet Eritrea. Detta hände under de första århundradena efter Kristus, då Aksumriket (nuvarande Etiopien och Eritrea) kristnades. Traditionellt hör den Eritreansk-ortodoxa kyrkan samman med – och har fortfarande stor likhet med – den koptisk-ortodoxa kyrkan. År 329 kom den syrisk munken Frumentius till Eritrea och blev under namnet Aba Selama den förste biskopen i det område som i dag är Eritrea. Det är från detta år som den Eritreansk-ortodoxa kyrkan räknar sitt grundande.

Eritreansk-ortodoxa kyrkan sorterade länge under den koptisk-ortodoxa (och senare etiopisk-ortodoxa kyrkan), men är sedan 1993 en självständig ortodox kyrka. Den Eritreansk-ortodoxa kyrkan omfattar i dag ungefär två miljoner människor vilket är ungefär hälften av Eritreas befolkning.

Eritreansk-ortodoxa kyrkan har en bra relation med de andra kristna, såsom Romersk-katolska kyrkan, de evangeliska kyrkorna, och andra religioner – till exempel islam. Samfundet vårdar också ett bra och nära samarbete med de ortodoxa och österländska-orientaliska kyrkorna såsom de etio-

piska, egyptiska, armeniska, syriska och indisk-ortodoxa kyrkorna.

Eritreansk-ortodoxa tewahdo kyrkan i Sverige (EOKTS) står under den eritreanskortodoxa kyrkan och patriarken som residerar i Asmara. Till sin hjälp har Patriarken den heliga synoden, som består av kyrkans biskopar i Eritreas sex regioner. Förutom stiftens sex ärkebiskopar, har kyrkan även biskopar i Europa och USA.

EOKTS medlemmar består huvudsakligen av svensk-eritreaner. Huvudförsamlingarna finns i Stockholm (Eritreanska S:ta Maria Ortodoxa kyrka) och Göteborg (Eritreanska S:t Selassie Ortodoxa kyrka) och de grundades i slutet av 1980-talet. Under de senaste åren har kyrkan öppnat flera nya församlingar i Umeå, Södermanland, Sandviken och Örebro I dagsläget räknar kyrkan med runt 3 000 aktiva medlemmar och ytterligare cirka 5 000 som tar del av kyrkans stora högtider.

Både kyrkornas präster och diakoner reser runt och håller gudstjänst. I Stockholm och Göteborg hålls det en gudstjänst varje söndag, medan alla andra städer besöks efter schemaläggning. Städerna dit prästerna reser är: Uppsala, Örebro, Västerås, Umeå, Sollefteå, Luleå, Kiruna, Malmö, Jönköping, Flen, Motala, Lund, Nordmaling, Boden, Högsby, Växjö, Nybro och Skellefteå. De besöker även och håller gudstjänst i Finland. ●

ETIOPISKA-ORTODOXA KYRKAN I SVERIGE

Medlemmar: 1 950
Registrerade deltagare: 1 130
Församlingar: 2
Bildades: 1995

ETIOPISKA-ORTODOXA KYRKAN i Sverige – vars officiella namn är Etiopiska Ortodoxa Tewahdo Kyrka Ärkestiftet i Sverige – är ett samfund bildat i slutet av 1980-talet av invandrare från Etiopien. Sätet för kyrkan finns i Stockholm och dess tillhörighet finns inom den österländska-orientaliska traditionen i den ortodoxa kyrkofamiljen. Detta innebär att den etiopisk-ortodoxa kyrkan

tillhör de kyrkogrupperingar som vägrade att erkänna beslutet vid det Ekumeniska konciliet i Kalcidon 451 – och de efterföljande koncilierna. Frågan gällde då om hur de gudomliga och mänskliga naturerna hos Kristus förhöll sig till varandra och hur föreningen mellan dem skulle tolkas.

De flesta etiopisk-ortodoxa bekännare bor i Stockholmsområdet men gudstjänster hålls också i Umeå, Malmö-området, Göteborg och Kramfors. Den första etiopisk-ortodoxa kyrkobyggnaden i Sverige, Medhanealem kyrka, invigdes år 1995 i Hagsätra i Stockholm. Det finns numera också en etiopisk kyrka, Sankt Gebriel, i Göteborg. Även församlingen i Lund har tillgång till ett eget kapell. Trossamfundet har fått rätt av Kammarkollegiet att förträta vigsel sedan 2002. Organisatoriskt styrs samtliga församlingar av ärkestiftet som leds av ärkebiskop Elias som står under patriark Merkorios, med säte i USA. Den etiopisk-ortodoxa kyrkan är den till antalet största orientalisk-ortodoxa kyrkan i världen med uppemot 40 miljoner bekännare.

Det etiopiska riket och dess kultur spårar sitt ursprung till tiden före Kristi födelse. Någon gång mellan sjunde och tredje århundradet före Kristus grundades det så kallade Aksum-riket. Aksum-riket övergick till kristendomen omkring år 330 och blev därmed det första mäktiga riket som konverterade till kristendomen.

Det finns också bibliska traditioner som pekar på att kristendomen redan under apostolisk tid predikades i Etiopien. I Apostlagärningarna 8:26-40 kan man läsa om Filippus och den etiopiska hovmannen som hade uppsikt över skattkammaren hos den etiopiska drottningen Hindeke, och hur han accepterade och döpts av Filippus på plats.

Ytterligare bevis för att evangeliet predikades mycket tidigare än Aksums tid, näst efter Jerusalem, är redan år 35 e.kr. Evangelisten Matteus reste runt och predikade evangeliet och avled i Etiopien, detta kan man läsa i inledningen av Nya Testamentet som publicerades i Grekland, 1952.

Kännetecknande för den etiopiska-ortodoxa kyrkan är att man är präglad av gammaltestamentliga

och judiska inslag. Detta beror på att det historiskt har funnit en stark koppling till det judiska och en närvaro av judiska folkgrupper i Etiopien. Gudstjänsten i den etiopiska-ortodoxa kyrkan förättas på det liturgiska språket geez som blandas upp med sånger och hymner på det moderna etiopiska tal-språken. Trummor, dans och sång är vanligt förekommande inslag i liturgin. De stora högtiderna är jul, påsk, timqet (högtid för Jesu dop), Mesqel (Det sanna korsets högtid). ●

FINSKA ORTODOXA FÖRSAMLINGEN I SVERIGE

Medlemmar: 598
Registrerade deltagare: 65
Församlingar: 1
Bildades: 1958

FINSKA ORTODOXA FÖRSAMLINGEN i Sverige tillhör Konstantinopels ekumeniska patriarkat genom metropolitdomet av Sverige och hela Skandinavien. Församlingen är tvåspråkig, men gudstjänsterna firas till övervägande del på svenska.

Församlingen grundades 1958 i avsikt att betjäna ortodoxa troende som flyttat till Sverige från Finland. I samband med de finska krigen 1939-1945 evakuerades stora skaror av karelare längre in i Finland. En del av dem fortsatte sin flykt till Sverige. På 50- och 60-talen utökades antalet ortodoxa finnar i Sverige i samband med den arbetskraftsinvandring som pågick bland annat till textilindustrin i Borås. Många av församlingens gamla medlemmar har stannat kvar i det nya hemlandet, integrerats i det svenska samhället och bildat familj här. Deras barn och barnbarn är till övervägande del svenskar men många värnar om sitt religiösa arv. Därför har församlingens verksamhet utvecklats till att i tilltagande grad ske på det svenska språket, som i dag är församlingens gemensamma språk.

Den ortodoxa kyrkans centrala dogmer är tron på den Heliga Treenigheten, tre gudomliga personer i ett enda väsen, samt tron på Kristus som Guds inkarnation och därmed på hans två naturer, gudomlig och mänsklig, två naturer i en person. Som alla

kristna samfund, betraktar den ortodoxa kyrkan Bibeln som sin främsta bekännelseskraft. Inom ortodoxin betraktas dock Bibeln snarare som en del av kyrkans tradition än som dess fundament. Andra viktiga skrivna källor är de sju ekumeniska konciliernas beslut, heliga fädernas övriga skrifter och kanoniska dokument från ortodoxa lokalkyrkor som vunnit inflytande över ortodoxin i hela världen.

Den centrala högtiden för kyrkoåret är Kristi uppståndelses fest, påsken. Till påsktiden hör också ett antal andra högtider vars plats i kyrkoåret bestäms i relation till påsken. Betecknande för det ortodoxa kyrkoåret är växlingen mellan fasteperioder och högtider. Förutom påsken har året tolv stora kyrkliga högtider och fyra längre fasteperioder. Den finska ortodoxa församlingen följer den gregorianska tideräkningen. Därför sammanfaller både församlingens jul- och påskfirande med det övriga svenska samhällets.

Utmärkande för den ortodoxa kristendomen är att tron i större omfattning kommer till uttryck i gudstjänst, kyrkokonst, dogmatik, böner och inre andlig utveckling snarare än i bekännelseskrafter och mission. Allt sammanvävs i liturgiken (gudstjänstens gestaltning), då kyrkans praktik smälter samman med dess dogmatik och teologi. Eukaristien – nattvarden – är en självklar medelpunkt i det liturgiska livet. Församlingens kyrka, Heliga Nikolai ortodoxa kyrka, är belägen på Bellmansgatan 13 på Södermalm i Stockholm. Den kulturmärkta kyrkan som är ritad av Lars Israel Wahlman har nyligen genomgått en omfattande renovering. ●

GREKISK-ORTODOXA METROPOLITDÖMET AV SVERIGE OCH SKANDINAVIEN

Medlemmar: 24 000
Registrerade deltagare: 0
Församlingar: 3
Bildades: 1969

DET HELIGA METROPOLITDÖMET av Sverige och Skandinavien är en eparki (underavdelning) till det Heliga Patriarkatet av Konstantinopel. Met-

ropolitdömets jurisdiktion omfattar länderna Sverige, Norge, Danmark, Island och Grönland och grundades 1969, inledningsvis för att tillgodose behoven hos det då växande antalet grekiska migranter som anlände till Sverige. Efter att den första vågen av migranter började minska mötte Metropolitdömet gradvis nya utmaningar. Bland annat bestod dessa utmaningar i att betjäna andra och tredje generationens greker i Skandinavien – och deras i många fall blandade familjer – men också att sprida Ortodoxins budskap till befolkningen i de skandinaviska länderna. I nuläget ser vi en andra våg av grekiska migranter som anländer hit, huvudsakligen på grund av den finansiella krisen i Grekland. Detta ställer nya krav på att utveckla Metropolitdömets verksamhet för att möta behoven hos de nyanlända troende. Samtidigt som Metropolitdömet strävar aktivt efter att nå ut till och re-evangelisera den skandinaviska befolkningen. I Sverige bor över 30 000 grekisk-ortodoxa personer samt 4 000 i Norge, 3 000 i Danmark, 100 på Island och 50 på Grönland.

Metropolitdömet av Sverige kan klart betraktas som en missionskyrka. I ljuset av den mycket utbredda sekulariseringen som existerar i Skandinavien behövs det stora ansträngningar för att sprida evangeliet till den infödda befolkningen och till migranter som kommer hit – och som törstar efter andlig uppfyllelse. Många olika pastorala aktiviteter ges för att nå dessa själar, däribland utbildningsseminarier, kontakter via internet, mediala kontakter, uppsökande verksamhet och välgörenhet.

Från och med sommaren 2014 har Metropolitdömet genomgått en omfattande modernisering av dess administrativa verksamhet för att drastiskt öka dess möjligheter att nå ut till människor, genomföra missionsverksamhet och re-evangelisering samt stärka Kyrkans närvaro i de troendes liv.

Bland annat har det tillkommit åtta nya präster i det Heliga Metropolitdömet för att betjäna församlingar utanför Stockholm och en permanent präst har tillsatts för församlingen i Oslo. Under gudstjänsterna används nu även svenska, norska och

engelska tillsammans med grekiska. Metropolitdömet har även publicerat liturgiska texter och utbildningstexter på svenska och i oktober 2014 etablerade Metropolitdömet det första Grekisk-Ortodoxa klostret i Sverige i Rättvik, S:t Nicolai.

Metropolitdömet finns representerat i den eumeniska dialogen med andra kristna i Skandinavien för att koordinera sina ansträngningar i projekt rörande miljön, ungdomar, mänskliga rättigheter och förföljelsen av kristna i världen. Kyrkan erbjuder också föreläsningar och seminarier om aktuella ämnen.

Det Grekisk-ortodoxa Metropolitdömet av Sverige och Skandinavien har idag sju församlingar i Sverige på följande orter: Stockholm, Uppsala, Göteborg, Kalmar, Borås, Jönköping och Malmö. Till dessa tillkommer klostret i Rättvik samt S:t Nikolai finsk-ortodoxa församling i Stockholm som lyder under Metropolitdömet jurisdiktion. I Norge finns två församlingar samt en i Danmark. Metropolitdömets säte finns i Stockholm i S:t Georgios grekisk-ortodoxa Katedral. ●

KOPTISKA ORTODOXA KYRKAN I SVERIGE

Medlemmar: 2 860
Registrerade deltagare: 245
Församlingar: 20
Bildades: 1980

KOPTISKA ORTODOXA KYRKAN är en österländsk-ortodox kyrka med ursprung Egypten. Enligt traditionen är kyrkan grundad av evangelisten Markus omkring år 42 efter Kristus och är därmed en av de äldsta kristna kyrkorna i världen. Kyrkans liturgi är således en av de äldsta inom kristendomen. Kyrkan grundades i Alexandria som vid sidan om Jerusalem, Antiokia och Rom räknas som ett av de fyra äldsta kristna stiftet.

Från Alexandria spred sig kristendomen ut i Egypten och till andra länder i Afrika – bland annat till Etiopien och Eritrea. I dag är den koptisk-ortodoxa kyrkan den största i Mellanöstern, med omkring 15 – 20 miljoner medlemmar. Medlem-

marna i kyrkan kallas kopter, ett ord som kan härledas från grekiskans "aigyptos", som sedan den arabiska erövringen på 600-talet används för att referera till de kristna egyptierna. Koptiska kyrkan räknar sig själv som apostolisk genom sin grundare aposteln Markus, som också var den förste av de hundraarton koptiska patriarkerna som följt efter honom. Aposteln Markus var också den förste i en lång rad av koptiska martyrer. Under det bysantiska riket förföljdes den koptiska kyrkan och många kopter led martyrdöden. Kyrkans apostoliska legitimitet baseras inte bara på dess grundare, men också på kyrkans uthållighet i att hålla fast vid den sanna ortodoxa tron som tagits emot av aposteln Markus och hans efterträdare – de heliga fäderna. Kyrkans företrädare var pionjärer i den allegoriska och andliga bibeltolkningsmetoden, och ledande i försvaret av den ortodoxa tron. Påven Athanasios, den tjugonde påven av Alexandria, skrev den trosbekännelsen som alla kristna tror på (den Athanasianska trosbekännelsen).

Vad innebär den ortodoxa tron? Ordet "ortodox" betyder bokstavligen rätt lära eller rätt tillbedjan, och för den koptiska kyrkan innebär detta att hålla fast vid sin tro, den trinitariska tron. Med andra ord förkunnar kyrkan den heliga treenigheten: Fadern, Sonen och den Helige Ande; i en Gud. Kyrkan förvaltar och utför de sju sakramenten: dopet, myronsmörjelsen (konfirmationen), bikten, eukaristin (nattvarden), äktenskapet, prästadömet och smörjelsen av de sjuka.

Något som den kristna världen har att tacka den koptiska kyrkan för är dess monastiska arv. Klosterlivet startade i egyptiska vildmarken och S:t Antonios kloster (nära Röda Havet) från 400-talet e. Kr finns bevarat än i dag. Från Sinai-öknen spred sig sedan klosterlivet till Europa och resten av världen. Kyrkan är också välkänd för sina många helgon, sina asketiska präster och fromma lekmän. Kyrkan har frambringat många helgon genom tiderna och gör detsamma än i dag.

Gudstjänsten firas under ledning av en präst som assisteras av diakoner. Under gudstjänsten sjungs

hymner utan musik och rökelsen är ett viktigt inslag. Liksom i andra kyrkor ber kopter Fader vår, läser ur evangeliet och andra stycken ur Bibeln, samt reciterar den nicenska trosbekännelsen. Till nattvarden används syrat bröd som bakas i en speciell ugn som kallas Betlehem. Efter nattvarden lovprisar församlingen Gud. Kyrkan präglas av den alexandrinska teologin med dess starka betoning på Kristi gudom. Koptiska språket används som kyrkospråk.

Koptiska kyrkan i Sverige har fyra församlingar och ett antal mindre grupper i Sverige. Kyrkan leds av Biskop Anba Abakir som ansvarar för åtta präster och hundratals diakoner. Koptiska kyrkan är aktiv medlem i kyrkolivet i Sverige och har goda kontakter med Svenska kyrkan samt med andra kyrkor i Sverige, särskilt de syrisk-, etiopisk och eritreansk-ortodoxa kyrkorna. ●

MAKEDONISKA ORTODOXA KYRKAN I SVERIGE

Medlemmar: 3 051
Registrerade deltagare: 3 710
Församlingar: 2
Bildades: 1973

KRISTENDOMEN I MAKEDONIEN kan spåras tillbaka till aposteln Paulus missionärsresor under det första århundradet efter Kristus. Senare, under det bysantiska riket, etablerades biskopsdömet Justiniana Prima, som var det tredje i rangordning efter Rom och Konstantinopel. Utvecklingen fortsatte på 800-talet e. Kr. genom bröderna S:t Kyrillos och S:t Methodios, som översatte Bibeln till kyrkoslaviska som därmed resulterade i att fler människor, inte bara i Makedonien utan även långt utanför dess gränser, anslöt sig till den kristna tron. S:t Kliment och S:t Naum – som var elever till S:t Kyrillos och S:t Methodios – utvecklade det kyrilliska skriftspråket och bildade även det första slaviska universitetet i Ohrid. Makedoniska ortodoxa kyrkan har rötter från denna tid. På 1000-talet bildades Ohrids biskopsdöme som existerade fram till år 1767, då dess självständighet upphävdes och inkorporerades

i Konstantinopels patriarkat. Det gjordes ett flertal försök att återupprätta Ohrids biskopsdöme utan framgång. Förutsättningar för detta skapades dock efter andra världskrigets slut då det hölls ett antal kyrkfolkliga stormöten. År 1967, exakt 200 år efter dess upphävande, återupprättades Ohrids biskopsdöme slutligen, nu under namnet Makedoniska ortodoxa Kyrkan – Ohridska Arhiepiskopija.

Redan i samband med de första makedoniska invandrarnas bosättning i Sverige i slutet av 1950-talet, fanns det ett behov av att organisera kyrkoförsamlingar i Sverige. 1973 bildades de båda församlingarna i Göteborg och Malmö. I början hade dessa församlingar inga egna lokaler, utan gudstjänster hölls i kyrkor tillhörande Svenska kyrkan. År 1982 byggdes den första Makedoniska ortodoxa kyrkan i Göteborg. Församlingen i Malmö införskaffade 1985 ett hus som gjordes om till en provisorisk kyrka. 1997 förvärvade församlingen i Malmö en kommunal tomt på vilken den uppförde en ny kyrka. Församlingarna tillhör i dag, organisatoriskt, Makedoniska ortodoxa stiftet för Europa, som är under jurisdiktion av Makedoniska ortodoxa kyrkan.

Inom den Makedoniska ortodoxa kyrkan, utsägs tro på Gud genom trosbekännelsen. Gud som är en till sitt väsen, men har tre personer: Fadern, Sonen och den Heliga Anden. Därför kallas Gud även för Den heliga Treenigheten. Församlingarna erbjuder sina medlemmar de sju heliga sakramenten. Viktiga högtider är jul och påsk, men även andra helgdagar tillägnade olika helgon som kyrkan uppmärksammar. Inom kyrkan används den julianska kalendern för tideräkning.

Kyrkans vision är att värna om medlemmarnas andliga behov och därmed deras sociala och psykosociala hälsa och välmående. Strävan är att vara en öppen kyrka för alla, som på frivillig basis, oavsett etnisk, politisk eller någon annan tillhörighet, vill ansluta sig och leva i enlighet med den kristna ortodoxa värdegrunden. I dag pågår ett aktivt arbete vars syfte är att skapa en succession mellan första och andra generationens makedoniska invandrare

för att möjliggöra förutsättningar att fortsätta Makedoniska ortodoxa kyrkans tradition. ●

RUMÄNSKA ORTODOXA KYRKAN I SVERIGE

Medlemmar: 6 283
Registrerade deltagare: 606
Församlingar: 4
Bildades: 1971

RUMÄNSKA ORTODOXA KYRKAN är ett bysantiskt ortodoxt samfund med ett eget överhuvud (en autokefal kyrka) med apostoliskt ursprung. Med apostoliskt ursprung menas att man fick sin kristna lära direkt från en av Jesus Kristi lärjungar – Aposteln Andreas. Han är både Kyrkans och Rumäniens helgonbeskyddare. Rumänska ortodoxa kyrkan blev självständig år 1885 och år 1925 fick kyrkans överhuvud patriarkal status. I dag leds Rumänska Ortodoxa Kyrkan av Patriark Daniel och består av drygt 20 miljoner medlemmar i och utanför Rumänien.

Till Skandinavien började rumäner komma efter Andra världskriget och särskilt efter år 1950. Detta gjorde det möjligt att i november 1971 grunda den första rumänska ortodoxa församlingen i Sverige, med säte i Stockholm. Denna församling skulle då svara för verksamheten i hela Sverige och Skandinavien. Sedan grundades två församlingar till: en i Göteborg (för verksamhet i västra Sverige och Norge) och en i Malmö (för verksamheten i södra Sverige och Danmark). Kyrkan har fått trossamfundstatus efter beslut 2002 med följande benämning: Rumänska patriarkatet – Rumänska ortodoxa kyrkan i Sverige och Skandinavien. Kyrkan har sedan 2008 en biskop i Sverige med säte i Stockholm.

Rumänska ortodoxa kyrkans mest centrala lära är uppenbarelserna i den Heliga Skriften och den heliga traditionen: Inkarnationen; Korset och Uppståndelsen; Jungfru Maria som Gudaföderska (Theotokos); Läran om det Heliga Korset, helgon, relikier och ikoner; eskatologi och Guds Rike.

Den Heliga Liturgin med dess trefaldiga former – enligt Johannes Chrisostomos, Basileos den Store

och Gregorios, eller den förut helgade gåvornas Liturgi utgör centrum för Kyrkans sakramental liv. De sju sakramenten, särskilt dop, bikt, nattvard, vigsel och de sjukas smörjelse ger möjlighet till andlig gemenskap.

Gudstjänsterna som välsignelse för människans liv och hem är också mycket viktiga för ortodoxa troende. Inte minst gudstjänsterna för de döda: begravnings- och åminnelsegudstjänst och andra ceremonier är centrala i det ortodoxa kyrkolivet.

Rumänska ortodoxa kyrkan i Sverige och Skandinavien vill bistå sina medlemmar i deras sakramental och andliga behov och undervisa den nya generationen i trosfrågor. Kyrkan vill fostra barn, ungdomar och vuxna att man genom deltagande i gudstjänstliv och bön lär sig älska Gud och våra medmänniskor. Kyrkan tar hand om äldre människor, sjuka och frihetsberövade genom att besöka dem i hemmet, på vårdhem, sjukhus och fängelser. Kyrkan lär dem att integrering i det svenska samhället och social kompetens hjälper dem att lättare klara sig både i skolan, på jobbet och i andra situationer. Kyrkans föredöme är Jesus Kristus Frälsaren, som älskade människan till döden och som lärde att: "Älska era fiender och be för dem som förföljer er; då blir ni er himmelske Faders söner. Ty Han låter Sin sol gå upp över onda och goda och låter det regna över rättfärdiga och orättfärdiga." ●

RYSKA ORTODOXA KYRKAN I SVERIGE (MOSKVAPATRIARKATET)

Medlemmar: 1 470
Registrerade deltagare: 578
Församlingar: 5
Bildades: 1992

DEN RYSKA ORTODOXA KYRKAN med centrum i Moskva är världens största bysantisk-ortodoxa kyrka med över 150 miljoner bekännare. Kyrkan räknar sitt grundande till år 988, då storfursten Vladimir av Kiev och hela hans folk lät döpa sig. Denna händelse räknas som "Rysslands kristnande" och den ryska ortodoxa kyrkan firade alltså sitt 1000-årsjubileum år 1988. Dess nuvarande överhu-

vud är Kirill som bär titeln patriark av Moskva och hela Ryssland.

Moskvapatriarkatets moderna historia i Sverige kan härledas till de politiska förändringarna i Ryssland och den rysk-ortodoxa kyrkans ökade frihet under 1980-talet som väckte drömmar hos ortodoxa med rötter i Ryssland, Vitryssland och Ukraina att återknyta förbindelserna med hemlandets kyrka. Man beslöt att 1992 grunda den Helige Sergij rysk-ortodoxa församling i Stockholm och den 10 oktober 1996 beslöt den Ryska Ortodoxa Kyrkans heliga synod att uppta församlingen i Moskva-patriarkatets jurisdiktion.

Kyrkan vänder sig framförallt till den ryskspråkiga gruppen i Sverige av ortodox bekännelse som idag uppgår till ungefär 20 000 personer.

Till den verksamhet kyrkan erbjuder hör under visning i form av söndagsskola och ikonmålarskola, sommarläger för barn och ungdom, kyrkliga och traditionella högtider såsom jul- och påskfirande, julmarknader och utställningar.

Kyrkan anordnar också föreläsningar med syfte att sprida det kristna budskapet och främja ortodox bildning. Trossamfundet har för närvarande fem församlingar (Stockholm, Göteborg, Uppsala Västerås och Umeå) och även gudstjänstverksamhet på andra orter (Karlstad, Gävle och Luleå). ●

RYSK-ORTODOXA KYRKAN (EKUMENISKA PATRIARKATET I KONSTANTINOPEL)

Medlemmar: 900
Registrerade deltagare: 2 560
Församlingar: 1
Bildades: 1617

KRISTI FÖRKLARINGS ORTODOXA KYRKA är belägen i Stockholms norra innerstad, på Birger Jarlsgatan 98. Det sexvåningshus i vilket den befinner sig har ingenting kyrkligt i sin arkitektur. Men man behöver bara träda över tröskeln och gå nerför de få trappstegen, så tystnar gatularmet och man befinner sig i en trivsamt ortodox huskyrka. Den är inte stor, men gör ett ljus och vackert intryck.

Ikonostasen har bara en ikonrad och är utförd med gracila sniderier, väggarna är i gul och rosa konstmarmor och ljuset strömmar ner från det matta glastaket. Allting i kyrkan bidrar till ett intryck av frid och glädje.

Kyrkan befinner sig på sin nuvarande plats sedan 1907, men dess historia är mycket äldre; den hänför sig till början av 1600-talet. Kristi Förklarings ortodoxa kyrka är den äldsta av de ryska kyrkorna utanför Ryssland och församlingen är Sveriges första icke-lutherska församling efter reformationen.

Ryska kyrkan i Stockholm börjar sin historia 1617, i samband med fredsfördraget i Stolbova mellan Sverige och Ryssland. Vid detta år erhöll de ryska köpmännen i Stockholm och Viborg rätten att fritt få hålla sina gudstjänster enligt sin egen tro. Till en början höll man gudstjänst i den ryska handelsgård som låg på Brunnsgård i Gamla Stan. År 1641 byggdes en ny handelsgård på Södermalm, strax söder om Slussen, på den plats framför Stadsmuseum som än i dag bär namnet "Ryssgården". Under den första tiden fanns ingen speciell kyrkolokal i Ryssgården, utan gudstjänsterna hölls i ett av magasinerna, som då kallades för "bönehuset". Präst sändes till Stockholm av Novgorods ärkebiskop under den tid köpmännen uppehöll sig här. Den förste som är känd till namnet var prästen Emelian, som kom från Novgorod i juli 1651.

Kristi Förklarings ortodoxa kyrka är språkligt, kulturellt och religiöst sett en rysk-ortodox kyrka, men den är inte underställd den rysk-ortodoxe patriarken i Moskva. Istället står kyrkan sedan 1930-talet under den Ekumeniska Patriarken i Konstantinopel.

Kristi Förklarings ortodoxa kyrka räknar i dag med att man har ungefär 1 500 fasta medlemmar och ytterligare ett par tusen som tar del i kyrkans verksamhet. Kyrkan betjänas av en heltidsanställd präst och ytterligare några ideellt engagerade. Förutom församlingen i Stockholm finns verksamma grupper i Uppsala, Örebro, Linköping, Borås, Lund, Överkalix och Göteborg. ●

SERBISK-ORTODOXA KYRKAN I SVERIGE

Medlemmar: 5 269
Registrerade deltagare: 16 887
Församlingar: 8
Bildades: 1971

SERBISK-ORTODOXA KYRKAN är en av de självständiga ortodoxa lokalkyrkorna, som ingår i den världsvida gemenskapen av kanoniska ortodoxa kyrkor, med vilka hon har eukaristisk, dogmatisk och kanonisk enhet, och med vilka hon gemensamt utgör den Ortodoxa kyrkan. Den bysantinska missionen på Balkan ledde till det serbiska folkets kristnande, från 600-talet och framåt. Organisationsrikt ingick man i Ärkebiskopsdömet av Ohrid. Genom helige Savas (Rastko Nemanjich) försorg fick de kristna serberna sin autokefali, det vill säga självständiga kyrkliga självständighet. Helige Sava vigdes 1219 av Konstantinopels patriark, Emmanuel I, till "ärkebiskop av de serbiska och de havsnära länderna". Samtidigt uppstod den Serbiska kyrkan som ett självständigt ärkebiskopsdöme. Vid kyrkomötet i Skopje 1346 upphöjdes den Serbiska kyrkan till ett patriarkat. Kyrkans huvudsäte var vid den tiden klostret Pech (Kosovo). Nya stift och metropolitdömen grundades.

Den långa ottomanska ockupationen (1459-1912) innebar en svår prövning för kyrkan. Patriarkatet liksom kyrkans självständighet upphävdes under vissa perioder. Kyrkans centrum kom att flyttas från Pech till Sremski Karlovci (Karlowitz). I samband med bildandet av Konungariket Jugoslavien, efter Första världskriget, konsoliderades den Serbiska Ortodoxa kyrkan och fick 1920 sitt säte i Belgrad. Kyrkan erkändes då officiellt av Konstantinopels patriarkat.

Stora grupper serber kom till Sverige som arbetskraftsinvandrare under slutet av 1960-talet. Den första serbisk-ortodoxa församlingen, Helige Nikolaos, grundas i Västerås 1971. Strax därefter grundas församlingar i Stockholm, Göteborg och Malmö, samt andra i södra delen av Sverige. I början stod de serbiska församlingarna i Sverige under det Serbiska stiftet för västra Europa. 1990 blev Do-

sitej Motika vigd som den förste biskopen för det nygrundade stiftet för Storbritannien och Skandinavien. Hans säte blir den nybyggda S:t Savas katedral i Stockholm. Tre svenskspråkiga församlingar finns inom stiftet, liksom två kloster. Biskopen har numera sitt residens i klostret i Smedjeryd. Under 1990-talet utökas antalet serber i Sverige avsevärt, till följd av kriget på Balkan, vilket även ökade kyrkans medlemsstatistik.

Kyrkans primära verksamhet är hennes gudstjänster, där den Gudomliga liturgin (kyrkans huvudgudstjänst) är själva navet. Genom liturgins Guda-mänskliga interaktion, och människans möte med Gud, tidens och rummets med evigheten, förstår man bäst den ortodoxa kristna identiteten. Människan är primärt en liturgisk varelse, som frambar skapelsen till Gud, och såsom Guds avbild, ikon, avspeglar Guds närvaro och verksamhet i världen. Främst avtecknas detta ikoniskt i den liturgifirande församlingens samling runt sin biskop, ikonen av Kristus – den ene som samlar förenar de många.

Serbisk ortodoxa kyrkan i Sverige har idag 13 präster. Kyrkan bedriver andlig och diakonal verksamhet bland utsatta grupper, såsom flyktingar, sjuka, fängslade. Barn- och ungdomsverksamhet bedrivs, bland annat i form av trosundervisning och kulturell verksamhet. De flesta församlingar har kyrkokörverksamhet och anordnar kulturella evenemang. Prästerskapet har som ambition att besöka varje familj i sin församling ett par gånger per år: i samband med den Stora fastan (före Påsk) och i samband med slava, familjens beskyddarhelgon. Det sistnämnda är unikt för Serbisk-ortodoxa kyrkan, att varje familj har ett beskyddande familjehelgon, som oftast går i arv från generation till generation, liksom det böneritual man använder i samband med den Heliges festdag. ●

SVENSKA ORTODOXA PROSTERIET

Medlemmar: 1 181
Registrerade deltagare: 935
Församlingar: 3
Bildades: 1976

SVENSKA ORTODOXA PROSTERIET är ett svenskspråkigt ortodoxt samfund som i kanoniskt hänseende är underställt serbisk-ortodoxa kyrkan och som fått en begränsad självständighet under Biskop Dositej. Prosteriet består för närvarande av två församlingar: Heliga Demetrios Ortodoxa församling och Heliga Maria Magdalena Ortodoxa Församling. Därtill kommer att Heliga treenighetens kloster organisatoriskt står i gemenskap med Prosteriet. I Prosteriet verkar för närvarande tre präster. Målsättningen för Svenska ortodoxa prosteriet är att bereda ortodoxa troende i Sverige möjlighet att utöva sin tro på det språk som är naturligt för dem.

Efter framställan och samtal med den dåvarande serbisk-ortodoxe biskopen, Lavrentije, angående de svenskspråkiga församlingarnas speciella förutsättningar och problem, utfärdade biskopen ett dekret där han gav sin välsignelse att Svenska ortodoxa prosteriet grundades inom hans stift, och att kanoniska ortodoxa församlingar med samma inriktning efter skulle kunna bli en del av detta. Dekretet skrevs i april 1976. Det konstituerande sammanträdet val till styrelsen (Prosterirådet) skedde i september samma år.

Ärkeprästen Christofer Klasson blev först utnämnd Prost av Biskop Lavrentije, och han förvaltade det ämbetet från 8 april 1976 och till dess Prosteriet efter omröstning i dess råd på tillskyndan av fader Christofer, framställde en förfrågan hos nuvarande biskop Dositej om möjligheten att utnämna prästen Gabriel Askefur till Prost från 1 januari 1994. Med biskopens välsignelse blev så fallet.

En ortodox kristen kyrka skall verka i Kristi och apostlarnas efterföljd. Detta betyder att alla de biskopar som apostlarna installerade – och alla efter dem – har till uppgift att gå ut och göra alla de som skapats till Guds avbilder, till Kristi lärjungar. Detta

skall ske genom att dop i den Heliga Treenighetens namn, Fader och Son och Helig Ande, samt att lära de döpta att hålla de löften som Kristus anbefallt. Dessutom att förvalta hela det ortodoxa arvet, Traditionen, så att inga avvikande tolkningar eller mönster smyger sig in, som skapar ett självförhållande hos utövarna.

Den mest centrala delen av kyrkans liv är den Gudomliga Liturgin, där de troende gemensamt lovprisar den Treenige Guden i bön. Den kan vara läst eller sjungen, och det är också då som de troende får del av Eukaristin (nattvarden). Eukaristin är Kristi Lekamen och Blod, vilket är den mest påtagliga förening med Kristus – då Kyrkan i verklig mening är Kristi Kropp. ●

SYRISK-ORTODOXA PATRIARKATETS STÄLL- FÖRETRÄDARSKAP I SVERIGE

Medlemmar: 16 301
Registrerade deltagare: 8 733
Församlingar: 22
Bildades: 1974

SYRISK-ORTODOXA PATRIARKATETS ställföreträdarskap i Sverige är ett av de två syrisk-ortodoxa stiftet i Sverige och har tjugotvå församlingar över hela landet. Stiftet har en ärkebiskop som sitt överhuvud och tjugo präster som tjänar de troende. Medlemmarna i denna kyrka kallar sig för syrisk-ortodoxa eller syrianer.

Syrisk-ortodoxa kyrkan har funnits i Sverige sedan 1970-talet med säte och centrum i Södertälje. Den syrisk-ortodoxa kyrkan grundades av aposteln Petrus år 37 i staden Antiokia och anses vara den första kristna kyrkan som grundades efter kyrkan i Jerusalem. På grund av religiös och politisk förföljelse har syrianerna varit tvungna att fly från sina forna hemländer Turkiet, Syrien, Libanon och Irak. Detta ledde slutligen till att syrianerna kom till Sverige och att det än i dag invandrar syrianer från Irak, Syrien och Libanon. I början av 1990-talet beslöt den heliga synoden inom syrisk-ortodoxa kyrkan att dela upp Sverige i två stift som båda leds

av varsin ärkebiskop.

Syrisk-ortodoxa kyrkan bekänner tre heliga eku-
meniska kyrkomöten: Nicaea år 325, Konstanti-
nopol år 381 och Efesos år 431. Den syrisk-orto-
doxa kyrkan bekänner sig således till den nicensk-
konstantinopolitanska trosbekännelsen från 381.
Vad gäller sakrament bekänner och praktiserar
kyrkan sju heliga handlingar: dopet, konfirmatio-
nen (smörjelse med helig olja), nattvarden, bikten,
prästerskapet, äktenskapet och de sjukas smörjelse.
De kyrkofäder som verkat inom kyrkan är kända
för sin stora dikt- och författarkonst och var de för-
sta att införa kvinnokörer i kyrkan på 300-talet.
Den syrisk-ortodoxa kyrkan tillhör den orienta-
lisk-ortodoxa kyrkofamiljen och har en god rela-
tion till andra kristna kyrkor, inte minst de bysan-
tinska ortodoxa kyrkorna och den Romersk-katol-
ska kyrkan.

Firandet av den heliga nattvarden är centrum för
kyrkans och de troendes liv. Då tar de troende emot
Vår Herres Jesu Kristi kropp och blod till syndernas
förlåtelse och det eviga livet. Att leva som kristen
ortodox innefattar också ett liv i bön, fasta och kär-
lek till Gud och sin nästa. En mycket central lära är
att leva ut sin tro i handling och inte bara bekänna
den i ord. De troende finner sin vägledning och för-
djuvar sin tro genom att läsa den Heliga Bibeln och
kyrkofädernas skrifter.

Den syrisk-ortodoxa kyrkan vill arbeta för ett
Sverige där demokrati, rättvisa och frihet präglar
samhället. Kyrkan ser det som en självklarhet att
alla individer har lika rättigheter och skyldigheter i
vårt samhälle och vill bidra till en positiv samhälls-
utveckling genom att vi uppfostrar och undervisar
våra barn och ungdomar till att vara goda medbor-
gare i Sverige. Det land som har tagit emot oss som
sina söner och döttrar. ●

SYRISK-ORTODOXA ÄRKESTIFTET AV SVERIGE OCH ÖVRIGA SKANDINAVIEN

Medlemmar: 11 550
Registrerade deltagare: 9 415
Församlingar: 24
Bildades: 1974

SYRISK-ORTODOXA KYRKAN är en orientalisk-
ortodox kyrka med uppemot två och en halv miljon-
er medlemmar världen över. Patriarken Hans He-
lighet Moran Mor Ignatios Afrem II Karim är kyr-
kans överhuvud. Kyrkan har sina rötter i vad som
kallas Antakia – i dagens södra Turkiet – och grun-
dades år 37 efter Kristus av aposteln Petrus. Petrus
blev också stadens första biskop. På grund av för-
följelse och svåra omständigheter har det patriar-
kala sätet flyttats flera gånger. 1932 tvingades den
dåvarande patriarken att flytta från Turkiet till Sy-
rien där man i dag har sitt säte i Damaskus. Många
av den syrisk-ortodoxa kyrkans medlemmar finns i
dag i Indien och härleder sitt ursprung till aposteln
Tomas mission i Indien.

På grund av förföljelse har många syrisk-orto-
doxa kristna från Mellanöstern emigrerat till Eu-
ropa, Syd- och Nordamerika och Australien. De
första syrisk-ortodoxa kom till Sverige år 1967, en
grupp på tvåhundra personer från Libanon. Ärke-
stiftet av Skandinavien och England bildades 1974
i samband med invandringen av assyrier och syria-
ner och en biskop utsågs. Biskop Abdulahad Shabo
efterträdde denne år 1987. 1990 delades stiftet i två
geografiska delar och ärkestiftet för Sverige och öv-
riga Skandinavien bildades under ledning av Julios
Abdulahad Shabo. Sedan dess har han tjänat som
biskop för ärkestiftet. 1996 vigdes ytterligare en bi-
skop, som fick namnet Syrisk-ortodoxa ställföre-
trädarskapet av Sverige (se föregående sida). 2002
bildades ärkestiftets ungdomsorganisation SOUF
(Syrisk Ortodoxa Ungdoms Förbundet) som har
cirka 3 000 medlemmar fördelade i sexton lokalför-
eningar. Syrisk-ortodoxa ärkestiftet i Sverige består
av tjugofyra församlingar i framförallt Mellan- och
Sydsverige. Många av den syrisk-ortodoxa kyrkans
bekännare som befinner sig i norra Sverige är ännu

inte registrerade.

Kyrkan är himmelriket på jorden enligt ortodox kristen tro. Himlen är inte bara något som finns efter döden. Genom liturgi, gudstjänst och bön stiger de troende in i himlen redan på jorden. Kyrkan är större än medlemsregistren och innefattar helgon, martyrer, profeter, apostlar och de troende som insomnat. Kyrkan lever genom jungfru Maria, Guds moders och helgonens förbön och kyrkan fullkomnas i Eukaristin, nattvarden. Den gudomliga liturgin som firas varje söndag i alla syrisk-ortodoxa kyrkor är kyrkans mittpunkt. I liturgin som firas på en dialekt av det språk Jesus talade tar de troende emot Kristi kropp och blod och blir också Kristi kropp genom att ta emot varandra i gudstjänsten som bröder och systrar. Påskan är den största högtiden följt av firandet av Kristi födelse. Fasta förenat med gåvor till de fattiga och daglig bön är centrala delar av kyrkans liv.

Syrisk-ortodoxa ärkestiftets vision är att leva den frid och fred som uppfyller Kyrkan genom Kristus. Denna vision implementeras i de lokala församlingarna genom sociala aktiviteter för kyrkans medlemmar, unga som gamla. Syrisk-ortodoxa ärkestiftet ser sig som en del av samhället och strävar efter ett samhälle där alla tar ett aktivt ansvar genom engagemang i det civila samhället. Ärkestiftet strävar också att bygga goda relationer till andra kristna kyrkor i Sverige som bygger på ömsesidig respekt och förståelse och till alla andra organisationer och samfund av god vilja. ●

ÖSTERNAS ASSYRISKA KYRKA I SVERIGE

Medlemmar: 7 399
Registrerade deltagare: 0
Församlingar: 6
Bildades: 1980

ÖSTERNAS ASSYRISKA KYRKA bildades i Mesopotamien (nuvarande Irak) i mitten av första århundradet efter Kristus. Kyrkan grundades av aposteln Thomas på hans väg mot Indien och hans efterträdare S:t Mari och S:t Addai i Nisibis och Urfa i nu-

varande Turkiet. ÖAK är i dag en mindre kyrka om man ser globalt, med ungefär 400 000 bekännare. Historiskt sett har dock kyrkan var mycket stor, vida spridd och inflytelserik. Under dess storhetstid på 1200-talet sträckte sig samfundet från Kina i öst till Medelhavet i väst. Dess dåvarande ledare, med säte i Bagdad, var överhuvud för 250 biskopar och miljoner troende. Kyrkan kom dock att raseras när härföraren från Samarkand, Timur Lenk, erövrade Främre Orienten på 1300-talet.

Traditionellt tillhör kyrkan den österländska-ortodoxa grenen av kristendomen och använder fortfarande det arameiska språket som liturgiskt språk. Kyrkans tro är grundad på Bibeln och Fädernas tradition. Den Heliga treenighetens lära, Fadern, Sonen och den Helige ande, är central i kyrkans tro. Kyrkan tror på Jesus Kristus som världens frälsare, Guds son, sann Gud, sann människa i en enda person. Kyrkan har sju sakrament som förvaltas av prästerskapet. ÖAK accepterar de två första ekumeniska koncilierna och biskop Nestorius kristologi.

Kyrkans patriark är i dag Hans Helighet Mar Gewargis III Sliwa med säte i Erbil – Irak. Kyrkan har också biskopssäten i Bagdad, Indien, Australien, Kanada och Europa. Biskopen i Europa (Mar Odisho Orahim) har sitt säte i Stockholm. De första medlemmarna av Österns assyriska kyrka kom till Sverige 1967 och den första prästen anlände 1976. I dag har kyrkan i Sverige fem präster. Flertalet av ÖAK:s medlemmar har sina rötter i Irak.

I Sverige har Österns assyriska kyrka – vars fullständiga nämn är Österns apostoliska och katolska assyriska kyrka i Sverige – församlingar i Stockholm, Jönköping, Göteborg, Skövde, Linköping och Tibro. Kyrkan är medlem i Kyrkornas Världsråd sedan 1948 och i Sveriges Kristna Råd. ●